

Sygnatura akt III U 203/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 22 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Elżbieta Majewska**

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Alina Darul

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2017 r. w Koninie

sprawy **E. B. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o rentę rodzinną

na skutek odwołania E. B. (1)

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 30 stycznia 2017r. znak: (...)

Zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje E. B. (1) prawo do renty rodzinnej po zmarłym R. B. od dnia zgonu, tj. od (...) na okres do ukończenia nauki w szkole, tj. (...)

SSO Elżbieta Majewska

Sygn. akt III U 203 / 17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 stycznia 2017 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. odmówił E. B. (1) prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu (...)r. R. B.. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, iż renta rodzinna nie przysługuje wnioskodawczyni bowiem na dzień złożenia wniosku nie spełniła warunków do renty rodzinnej tzn. ukończyła naukę w dniu (...) oraz wiek 25 lat z dniem (...)

Z decyzją tą nie zgodziła się E. B. (1) wnosząc odwołanie. Odwołująca podniosła, iż ubiega się o prawo do zaległej renty rodzinnej, kiedy to uczęszczała do szkoły, a jej ojciec zaginął i pomimo poszukiwań przez policję nie został odnaleziony. Wnioskodawczyni podniosła, iż nie mogła wcześniej złożyć wniosku o rentę rodzinną gdyż musiało minąć 10 lat, aby uznać go za zmarłego. W dniu (...) Sąd Rejonowy w (...) wydał postanowienie o uznaniu za zmarłego, które uprawomocniło się (...). Następnie na podstawie tego postanowienia został wydany akt zgonu z datą śmierci (...). Odwołująca podniosła, iż wtedy gdy ojciec zaginął miała trudną sytuację finansową, po ukończeniu nauki nie mogła się uczyć w szkole wyższej ponieważ nie miała pieniędzy ani prawa do renty rodzinnej.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że wypłata renty rodzinnej następuje od dnia śmierci ubezpieczonego jeżeli wniosek o rentę został zgłoszony w miesiącu przypadającym bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpił zgon ubezpieczonego a uprawnieni członkowie rodziny spełnili ustawowe przesłanki do nabycia renty rodzinnej. W przedmiotowej sprawie warunek ten nie został spełniony. Z ostrożności procesowej organ rentowy podniósł, że wprawdzie w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że przyznanie uprawnionemu renty rodzinnej od daty śmierci ubezpieczonego ustalonej w postanowieniu o uznaniu za zmarłego nie narusza art. 129 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych to jednak warunkiem jest aby wniosek o rentę został złożony bez zbędnej zwłoki. W przedmiotowej sprawie postanowienie o uznaniu za zmarłego uprawomocniło się w dniu (...), akt zgonu został sporządzony (...) a wniosek o rentę rodzinną odwołująca zgłosiła dopiero w dniu 29 grudnia 2016 r. W tym stanie rzeczy nie można uznać by wnioskodawczyni działała bez zbędnej zwłoki.

Sąd ustalił i zważył co następuje :

R. B., ur. (...). był zatrudniony od 01.09.1979 r. w różnych zakładach pracy, ostatnio od 01.04.1992 r. w (...) w K.. Był żonaty z E. B. (2), a z małżeństwa mieli jedno dziecko – E. B. (1) ur. (...)

Po dniu (...) r. R. B. zaginął. W dniu (...) żona R. B. zgłosiła jego zaginięcie w Komendzie Powiatowej Policji w K., jednak przeprowadzone czynności nie doprowadziły do ustalenia miejsca pobytu zaginionego. W chwili zaginięcia ojca E. B. (1) miała (...) lat, była uczennicą Publicznego Technikum Ż. i (...) w K., które ukończyła w roku szkolnym (...) R. B. był zobowiązany do płacenia renty alimentacyjnej na rzecz wnioskodawczyni jednak z chwilą jego zaginięcia odwołująca nie otrzymywała żadnych należności z tego tytułu.

W dniu 31.08.2015 r. E. B. (1) zgłosiła wniosek do Sądu Rejonowego w (...) o uznaniu za zmarłego ojca R. B.. Postanowieniem z dnia (...) sygn. akt I Ns 870/15 Sąd Rejonowy w (...) uznał R. B. za zmarłego dnia (...). Powyższe postanowienie uprawomocniło się z dniem (...) Na podstawie tego prawomocnego orzeczenia Urząd Stanu Cywilnego (...) W. sporządził w dniu (...) akt zgonu R. B.. Ponieważ jednak akt zgonu nie zawierał informacji o stanie cywilnym osoby zmarłej oraz danych dotyczących małżonka dlatego też w dniu (...) nastąpiło jego uzupełnienie, wpisano stan cywilny – żonaty oraz dane osobowe małżonka E. B. (2). Po uzyskaniu aktu zgonu odwołująca podjęła starania o udokumentowanie okresów zatrudnienia ojca oraz udokumentowanie jego zarobków i dopiero jak skompletowała wszystkie dokumenty zgłosiła wniosek o wypłatę renty rodzinnej po zmarłym ojcu za okres od daty uznania za zmarłego do dnia ukończenia nauki w szkole tj. do (...). Po dniu (...) r. E. B. (1) nie kontynuowała dalszej nauki.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach rentowych ZUS, w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Kole sygn. I Ns 870/15 oraz zeznań odwołującej.

W ocenie Sądu treść dokumentów nie budziła wątpliwości i nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Natomiast zeznania odwołującej Sąd uznał w całości za wiarygodne bowiem były szczere, spójne i znalazły potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zebranym w sprawie.

Zgodnie z treścią **art. 65 ust. 1 i 2** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2016.887 j.t.) renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń, a przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy.

W myśl **art. 68 ust. 1** ustawy dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

1) do ukończenia 16 lat;

2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo

3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Zgodnie z treścią **art. 129 ust. 1** ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2.

Jak wynika z treści ust. 2 powołanego artykułu w razie zgłoszenia wniosku o rentę rodzinną w miesiącu przypadającym bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć ubezpieczonego, emeryta lub rencisty, rentę rodzinną wypłaca się od dnia śmierci, nie wcześniej jednak niż od dnia spełnienia warunków do renty przez uprawnionych członków rodziny.

W przedmiotowej sprawie nie było sporne, że na dzień uznania za zmarłego R. B. nie był uprawniony do pobierania emerytury lub renty natomiast spełnił warunki wymagane do nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Warunki te określone są w **art. 57 i 58** ustawy.

W myśl przepisu **art. 57** renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1) jest niezdolny do pracy;

2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;

3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Natomiast zgodnie z treścią **art. 58 ust. 1** ustawy warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;

2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;

3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;

4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;

5) 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej.

W przedmiotowej sprawie stwierdzić należy, że uznany za zmarłego R. B. posiadał co najmniej 5 lat w dziesięcioleciu przed dniem (...), a uznanie za zmarłego nastąpiło przed upływem 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia. Nie było też okolicznością sporną to, że w dacie uznania za zmarłego E. B. (1) należała do kręgu uprawnionych członków rodziny, którym przysługuje renta rodzinna po zmarłym bowiem ukończyła 17 lat i kontynuowała naukę w szkole średniej. Naukę w szkole odwołująca ukończyła z dniem (...) r. W momencie gdy wnioskodawczyni spełniała warunki do pobierania renty rodzinnej po ojcu nie mogła jednak złożyć skutecznie wniosku bowiem ojciec był wówczas osobą zaginioną i nie upłynął jeszcze wymagany czas do uznania go za zmarłego.

Zgodnie z treścią art. 29 § 1 kodeksu cywilnego zaginiony może być uznany za zmarłego, jeżeli upłynęło lat dziesięć od końca roku kalendarzowego, w którym według istniejących wiadomości jeszcze żył; jednakże gdyby w chwili uznania za zmarłego zaginiony ukończył lat siedemdziesiąt, wystarcza upływ lat pięciu. W świetle powołanego przepisu odwołująca mogła wystąpić z wnioskiem o uznanie za zmarłego nie wcześniej niż przed upływem 10 lat od końca roku kalendarzowego, w którym według istniejących wiadomości ojciec jeszcze żył. Z chwilą zaginięcia ojca odwołująca została pozbawiona należnych jej świadczeń alimentacyjnych i pomimo tego, że ziściło się ryzyko, które uprawnia ją do nabycia renty rodzinnej nie mogła w tym czasie złożyć wniosku o to świadczenie ze względów proceduralnych. Jest to więc sytuacja szczególna i niezależna od woli osób uprawnionych.

W wyroku z dnia 10 lutego 2012 r. II UK 146/11 Sąd Najwyższy stwierdził, że przyznanie uprawnionemu renty rodzinnej od daty śmierci jego ojca, ustalonej w postanowieniu o uznaniu go za zmarłego nie narusza art. 129 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli wniosek o tę rentę został złożony bez zbędnej zwłoki (OSNAPiUS 2012/1-2/17). W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd Najwyższy stwierdził, że w utrwalonym orzecznictwie SN przyjęto, iż w szczególnej sytuacji, którą stanowi przypadek ubiegania się o rentę rodzinną po osobie uznanej za zmarłą, nie można art. 129 ust. 1 ustawy wyklądać zgodnie z jego dosłownym brzmieniem, przyjmując, iż o dacie wypłaty świadczenia decyduje data wniosku o to świadczenie (takie stanowisko zostało wyrażone w wyroku z dnia 11.05.2006 r. I UK 320/05, OSNP Nr 9-10/2007 poz. 143 oraz w wyroku z 5.10.2006 r., I UK 117/06, OSNP Nr 13-14/2007, poz. 357). Zasadnie więc należy przyjąć, że w sytuacji gdy osoba uprawniona nie mogła złożyć wniosku o rentę rodzinną do dnia wydania postanowienia o uznaniu swego poprzednika prawnego (ojca) za zmarłego, można przyznać świadczenie od ustalonej daty śmierci, jeżeli wniosek o uznanie za zmarłego został złożony przez uprawnionego bez zbędnej zwłoki.

Nie budzi wątpliwości, że świadczenie jakim jest renta rodzinna jest związane z ryzykiem śmierci osoby, która łożyła na utrzymanie osób uprawnionych do renty rodzinnej. To, że odwołująca złożyła wniosek o rentę rodzinną w roku 2016 było konsekwencją procedury uznania za zmarłego wynikającej z art. 29 KC. Wniosek o uznanie za zmarłego odwołująca złożyła bez zbędnej zwłoki, a nawet przed upływem okresu wskazanego w art. 29 KC. Sądowe uznanie R. B. za zmarłego z dniem (...) potwierdziło uprawnienie odwołującej do dochodzenia renty rodzinnej od tej daty natomiast realizacja tego uprawnienia była możliwa dopiero po uprawomocnieniu się tego postanowienia. Ponieważ zmarły nie miał ustalonego prawa do świadczenia to do wniosku o rentę rodzinną odwołująca była zobowiązana dołączyć także dokumenty potwierdzające okresy ubezpieczenia oraz wysokość wynagrodzenia. Ponadto w wystawionym na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Kole akcie zgonu R. B. były braki, gdyż akt ten nie zawierał informacji dotyczących stanu cywilnego i danych współmałżonka, niezbędne było ich uzupełnienie w drodze administracyjnej. Wszystkie te czynności spowodowały, że ostatecznie wniosek o rentę rodzinną odwołująca złożyła 20.12.2016 r. jednakże nie można przyjąć by wniosek ten został złożony z opóźnieniem i by wykluczał możliwość przyznania prawa do renty rodzinnej za okres od dnia (...)r. do dnia, kiedy odwołująca spełniała warunki określone w art. 68 ust. 1 ustawy.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w wyroku.

SSO Elżbieta Majewska